

מסורת הש"ס

(א) בכתיב נוסף. שאלה
מסור' ר' יעקב שאלה וכו',
(ב) פ"ל ג' וצ"ב קהל.
קשה, (ג) ונעילת ד: ושי"ג,
(ד) גירסת הראש' כמו
שהיא בסיפסוף פ"י חוס',
(ה) וצ"ב חוס' קלמן. ת' ד"ה
אחד אומר וכו', (ו) ג' נעיל
(ז) ונכנסת טו: ושי"ג,
(ח) נעילת ה: (ט) וצ"ב קנו:
(י) ונלמן טו: (יא) ונלמן
טו: (יב) ונלמן ח: (יג)
יט שיד' נע"ב.

מוסף רש"י

בכתיב נוסף. שאלה
על שם ששעין כענין
לחם לחם לחם הנד
(שבת ד.) פירושו' וזה
בית נפש שקורין נוסף.
שמחצין זה שמחצות
פי החלוק (שבועות א.)
וקיימו חכמים את
דבריה. אם מחמת שכי
מרת גלה שירי הנה,
איכא למימר דמרת ר"א
גמלה מחמת מיתה דלא
נע קנו והוא דמרת
דהא לא מיעב' ללאומי
מעשה דנע ריכל גמלה
מחמת מיתה, ואם מחמת
שכי מרת במקלת הנה
ומיעב' לן ללאומי גמלה
מחמת מיתה דלאומי
נע קנו (קנא:) דהא
מחמת שכי מרת במקלת
כולי עלמא מורס דלא
מיקא' לחמיה ואי' ע"כ
פליג ר"א אפילו גמלה
מחמת מיתה (דשכ"ב ב')
(קנא:) בני ריכל חקברם
אמם. אין מניחין ליה
מנע ריכל דרשעיה היו
והלא שחקברם אמם
דמפרס עממא גמלה
וקנא' חס דקנסוס רבנן
לקיים מחמת אמם גמלה
גלה קנו (סו).
הדרן עלך המביא קמא
המביא גט ממדינת
הים. כל חו"ל קרי ליה
מדינת הים כר מנבל (שע"ר
(ג.) צריך. השליח המניח
לומר בפני נכתב ובפני
נחתם. וזלתי ואם העל
שאלו שליח להולכה (סו).

פסקי רי"ד

המביא גט ממדינת הים
ואמר בפני נכתב אבל לא
נחתם בפני נחתם
אבל לא בפני נכתב בפני
נכתב כולו ובפני נחתם
חציו בפני נכתב חציו
ובפני נחתם כולו פסול א'
אומר בפני נכתב וא' אומר
בפני נחתם פסול שנים
אומרים בפני נכתב ובפני
אומר בפני נחתם פסול וא'
יהודה מכשיר א' אומר
בפני נכתב ושנים אומרים
בפני נחתם כשר (כר).
א' מן העדים אומר בפני
נכתב וא' אומר בפני נחתם
פסול או שניהם יוצא מחמת ידי האחד
להחיותו ולמאן דמוקי לה גמ'
אחי לאיחולפי בקיום שטרות דעלמא כפי"א
בפני נחתם גמ' פסול משום האי טעמא גופיה ור'
ליהודה מכשיר דכיון דמצרכינהו גמ' אכתבה או הוא או אחר וכו' לא אתי
לאיחולפי. ובגמ' אמרין דחוקה היה ר' יהודה אף בראשונה פי' הא' אומר בפני נחתם כשר ובגמ'
מפרש את תו למא לא היה חסד ומאנה המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אי מההיא הוה
אמינא צריך למכתבה וא לא אמר שר מקיל דצריך ופסול: פי' איצ"ג דק"ל (ל) לפי שאין עדים מצויין לקיימו ולשמה לא
חיישין ולכן תקנו שיאמר בפני נחתם כדי לקיים החתימה דאי אתי בעל לבסוף ומעורר שלא כתבתיו אני ומוקיף הוא לא

כענינא נוסף. וזהו צ"ב מנה. כך היתה שוה: סקנרס
אמם. קללה היא כלומר לא יעלו על לב ולא יזכרו צדית המדרש
לחיה לפי שרשעים היו שהיו מקיימין קוליס צדקס' ולר"א כלאים
ניניהו ולא נלמד מהן רחיה לפי שלא
זוהא שמתוך שהיו רשעים לא הוזכרו
בזהמ"ד: סוף קמא כר"א. דלמך
שכיז מרת וצריא שוים הלך הולך
דידיה לאו כזי דמי: ויש אומרים
רצנן. דדברי שכיז מרת ככתובין
וכמסורין דמי ואפי' לא מת משלה
נמי ימנו ליורשי מקבל כל זמן שלא
חזר משלה מדבריו: כר"א. מדתלו
טעמא במיתה לא אם לא מת יחזרו
לו: מספקא להו. אי כר"א אי
רצנן והיכא דמית נמי מספקא להו
אי מלוה לקיים דברי המת או לא:
פני. במיתיה דר"ש יחזרו למשלה
ולא תתני ליורשי משלה דכלא
מת עסקינן:

הדרן עלך המביא קמא

המביא. בפני נחתם חציו. אחד
מן העדים: א' אומר
בפני נכתב ואחד אומר כו' פסול.
כאשהגט יולא מחמת ידי האחד
שהוא מניחו ואין חציו שליח בהצאתו
משום הכי פסול לשליח אצרכיה רבנן
פסול כיון דחד הוא דליכא אחתימה
ואיכא לא מסהיד אכתביה אחי
לאיחולפי בקיום שטרות דעלמא גמ'
אחד דלמא' צפ"ק (לעיל ד.ג.) : שנים
אומרים בפנינו נכתב ואחד. שלישי
אומר כו' נמי פסול משום האי טעמא:
ור' יהודה מכשיר. דכיון דמנצרכין
לאסהודי נמי אכתביה או הוא או אחר
וכו' לא אחי לאיחולפי. ובגמ' אמרין
דחלוק היה ר' יהודה אף בראשונה
לאחד אומר בפני נכתב ואחד אומר
בפני נחתם: א' אומר בפני נכתב
ושנים אומרים בפנינו נחתם כשר.
בגמ' מפרש לה: גמ' שיעה אחת.
שיטה ראשונה שזה שם האיש והאשה
והזמן: אומר רב חסדא כו'. לאו
לפרסוי ממתי' אלא למוקי ממתי'
בהכי אלא סברא דידיה מוסקי ואמר
רבותא דאפי' שנים מן השוק מעדיין
שהן מכירין חתימת יד עד השני שלא
העיד השליח עליו פסול: קיום הגט.
היינו עדים המעדיין על חותם
העדים: סקנר חכמים. עדות השליח
האמינויהו חכמים כשנים: מי איכא
מודי דאילו אומר חד כשר. אם
מכירם כשר ואפילו לא אמר בפני נחתם דהכי אמרין
צפ"ק (לעיל ד.ג.) דכי אמר יודע אני נמי מהימן בשמעמא קמייחא:
הוא

היה אומר השליח אני
נחתם בפני נחתם דהכי אמרין
צפ"ק (לעיל ד.ג.) דכי אמר יודע אני נמי מהימן בשמעמא קמייחא:
הוא

פסול או שניהם יוצא מחמת ידי האחד
להחיותו ולמאן דמוקי לה גמ'
אחי לאיחולפי בקיום שטרות דעלמא כפי"א
בפני נחתם גמ' פסול משום האי טעמא גופיה ור'
ליהודה מכשיר דכיון דמצרכינהו גמ' אכתבה או הוא או אחר וכו' לא אתי
לאיחולפי. ובגמ' אמרין דחוקה היה ר' יהודה אף בראשונה פי' הא' אומר בפני נחתם כשר ובגמ'
מפרש את תו למא לא היה חסד ומאנה המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אי מההיא הוה
אמינא צריך למכתבה וא לא אמר שר מקיל דצריך ופסול: פי' איצ"ג דק"ל (ל) לפי שאין עדים מצויין לקיימו ולשמה לא
חיישין ולכן תקנו שיאמר בפני נחתם כדי לקיים החתימה דאי אתי בעל לבסוף ומעורר שלא כתבתיו אני ומוקיף הוא לא

המביא גט פרק ראשון גיטין

טו.

ורבי יהודה הנשיא כו' כר"א והיבא דמת אמרין מצוה לקיים
כו'. פירוש הנה דמת נותן קודם שמת המקבל אלז דברי
שכיז מרת כמסורין דמו אפילו מת מקבל צריא כדפירשנו לעיל:
א' דקאמר משמיה דנשיא. לפי שלא מזינו שהיה נשיא קצעי
שמה חסר התנא מדבריו והיה לו
לשנות אמר ר"ש הנשיא אומר ופשיט
מרת דמי ודמי עדיין מצעי הנשיא
אומר או דקאמר משמיה דנשיא
דשמה לישנא דברייתא נקט רב
יוסף ומזינו שהתנא שונה כענין זה
צפ"ק (דף נט:) ר' יעקב משלם חצי
נוק ופרקי' ר' יעקב מאי בעידיה:

הדרן עלך המביא קמא

המביא. בפני נכתב כולו ובפני
נחתם חציו. בגמ' משמע
דגרס' צריא צפני נחתם כולו צפני
נכתב חציו ומימנה למ"ד לפי שאין
עדים מצויין לקיימו כיון דתנא צפני
נכתב חציו ונחתם כולו פסול כ"ש
צפני נחתם חציו ואומר ר"י דלאלתרין
דסד"א ליתכשר דתשיב טפי ככתב
סופר ועד דליכא שני עדים חתומין
אלא דליכא קיום אלא אכתביה
וחתימת עד אחד ועדיף מצפני נחתם
כולו ונכתב חציו דבעינן שיעיד על
עיקר כתיבה כדלמא' צריא מכתבא
(דף ג.) דלמא אחי לאיחולפי בקיום
שטרות דעלמא: א' בולו בקיום
הגט כו'. ג' עמ' דנע' למימר צפ"ק
(לעיל ד.ג.) ג' רב חסדא מנצריך
מאקטיספון ללרדשיר דקסנר לפי
שאין נקליין לשמה איכא למימר
דהכל איירי בשנים מעינים על
חתימת השני דנעשה לשמה: א' בולו
בתקנת חכמים. קסנר דלא דייק
השליח כל כך כשאין עד עדות
מתקיימת וכו' ידו וזכא סבר דמי'
דייק שפיר: י' מ' איבא מידי דאי'ו
מסיק לבוליה דיבורא כשר. מה
שפי' בקונטרס דלרנא חד כי אמר
ידעמי כשר חתימה מה עלה על דעתו
של רנא לפסול כשמסייעו אחר כיון
דלא חייס לאיחולפי כי ליכא אחר
צדיקה כשר לפי שמעיד גם על
הכתיבה וכו' כי ליכא אחר צדיקה
לכן נראה כדפירשתי לעיל [ג.] דידעמי
נחד לא מהני אע"ג דמעיד על
הכתיבה והשתא אחי שפיר' דעמי
רנא לפסול כזוהא ואחר מעדיין
שמכירין חתימת השני משום איחולפי
וכו' שפסול כי ליכא חד צדיקה' ורב
אפי' פריך מי איכא מידי דלילו

המביא גט ממדינת הים ואמר בפני נכתב
אבל לא בפני נחתם בפני נחתם
אבל לא בפני נכתב בפני נכתב כולו ובפני
נחתם חציו בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו
פסול יאחד אומר בפני נכתב ואחד אומר בפני
נחתם פסול שנים אומרים בפנינו נכתב ואחד
אומר בפני נחתם פסול ור' יהודה מכשיר
א' אחד אומר בפני נכתב ושנים אומרים בפנינו
נחתם כשר: גמ' הא תו ל"ל הא תנא ליה
חדא זימנא המביא גט ממדינת הים צריך
שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם אי מההיא
הוה אמינא צריך ואי לא אמר כשר קמ"ל:
בפני נכתב חציו ובפני נחתם כולו פסול:
הי חציו אלימא חציו ראשון והאמר ר"א
אפילו לא כתב בו אלא שיטה אחת לשמה
ישוב אינו צריך אלא אומר רב אשי חציו
אחרון: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו
פסול: אומר רב חסדא ואפילו שנים מעידיים
על חתימת יד שני פסול מאי טעמא או כולו
בקיום הגט או כולו בתקנת חכמים מתקיף לה
רבא ימי איבא מידי דאילו אומר חד כשר
השתא דאיכא תרי פסול אלא אומר רבא אפי'
הוא

מסיק איכו לכוליה דיבורא^א ואומר גם בפני נחתם^א כשר וכי
איכא אחר צדיקה ומעדיין שמכירין החתימה^א נמי אין לפסולו
דלא גרע אותו עדות משאם היה אומר בעצמו בפני נחתם:
אני

הכתובה דלא אתי לאיחולפי בקיום שטרות בעלמא דהימנה רבנן כבי תרי אבל היכא דלא העיד גם על החתימה לא הימנה
רבנן כבי תרי ומ"ה פסול אם לא העיד בין על החתימה בין על החתימה: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב
חציו וכו' הי חציו אלימא חציו ראשון והא א"ר אלעזר אפילו לא כתב בו אלא שיטה א' לשמה שוב אומר פי' שיטה
ראשונה שיש שם האיש והאשה והזמן אלא אומר רב אשי חציו אחרון: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו פסול פי' עד אחד
ויכין שלא קיים כל החתימה פסול דכיון דלא שכיחי שירתא חיישין דלמא אתי בעל ומעורר ומנצא גט בטל ובניה ממזרים
הלכן לא תינשא בו: אומר רב חסדא ואפי' שנים מעידיים על חתימת יד שני פסול מ"ט או כולו בקיום הגט או כולו בתקנת
חכמים פי' הא' נתקיים בשני עדים כדרך קיום שטרות והער האחד נתקיים בעדות השליח שהוא תקן חכמים דהימנה כבי
תרי ובעינן או כולו בתקן חכמים או כולו בקיום שטרות: מתקיף [לה] רבא ומי איבא מידי דאילו אומר חד כשר והשתא

עין משפט גר מצוה

צג א מיי פ"ד מהל'
זמיה הל' ה טושיע
ח"מ פי' רנא שפי' ג:
א ב מיי פ"ז מהלכות
גיטין ג' יג סמג
עשין נ טושיע' אר"ה פי'
קמא ספי' טו:
ב ג מיי שם הל' טו
טושיע' שם ספי' יט:
ג ד ה מיי שם הל' יט
טושיע' שם ספי' טו:
ד ו מיי שם הל' יג
טושיע' שם ספי' טו:

גליון הש"ס

גמ' איבעיא להו ר"ש
הנשיא ע' צלח שפ"ג
דלחיותו דמי ע"כ ד"ה
כנון אל:

לעיו רש"י

נושא"א. סיכה. מכבה.

מוסף תוספות

א. ואית' מאחר דקיייל'
מצוה לקיים דברי המת
אמאי הוצרכו חכמים לומר
דברי שכיב מרת ככתובין
ובמסורין דמו, ויפוק ליה
אפי' בבדיא מצוה לקיים
דברי המת וי"ל. מוס'
הנשיא. ועי' מהרש"א
ונתמקדים שפי' צפ"א מחי'
קשאו לכו למס'. ב. מכאן
דאילו אומר חד כולומר
אי אמר בפני נחתם על
שתי החתימות כשר,
השתא דאיכא על החתימה
השניה שנים פסול, אלא
אמר רבא אפי' הוא ואחר
מעדיין על חתימת יד שני
פסול, ואיהו לתורה א'
אמר ידעתי פשיטא דלא
מהימן אלא אפי' הוא
מוס' הנשיא.
ד. והשתא ניחא דאית'
לאיחולפי משום דאיהו
לחוריי לא מהימן לומר
כמו בשאר קיום שטרות.
שם. ה. כלומר באותו
לשון עצמו שהעיד על
חציו אם היה גומר אותו
לשון. ס. ג. גם על העד
השני. ח. שם. ט. [של]
עד השני. שם.

פסקי רי"ד (המשך)

משנחנין ביה הא אמרן
לעיל (ג.) דצריך שיאמר
גם בפני נכתב ומעיד על
כל הכתיבה שנכתב לשמה
גזירה דלמא אתי
לאיחולפי בקיום שטרות
בעלמא דכל קיום שטרות
הוא בשני עדים והכא
משום ציגונא דאיתחא
הימנה רבנן לחד כבי תרי
ודוקא היכא דהעיד גם על

הכתובה דלא אתי לאיחולפי בקיום שטרות בעלמא דהימנה רבנן כבי תרי אבל היכא דלא העיד גם על החתימה לא הימנה
רבנן כבי תרי ומ"ה פסול אם לא העיד בין על החתימה בין על החתימה: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו בפני נכתב
חציו וכו' הי חציו אלימא חציו ראשון והא א"ר אלעזר אפילו לא כתב בו אלא שיטה א' לשמה שוב אומר פי' שיטה
ראשונה שיש שם האיש והאשה והזמן אלא אומר רב אשי חציו אחרון: בפני נכתב כולו ובפני נחתם חציו פסול פי' עד אחד
ויכין שלא קיים כל החתימה פסול דכיון דלא שכיחי שירתא חיישין דלמא אתי בעל ומעורר ומנצא גט בטל ובניה ממזרים
הלכן לא תינשא בו: אומר רב חסדא ואפי' שנים מעידיים על חתימת יד שני פסול מ"ט או כולו בקיום הגט או כולו בתקנת
חכמים פי' הא' נתקיים בשני עדים כדרך קיום שטרות והער האחד נתקיים בעדות השליח שהוא תקן חכמים דהימנה כבי
תרי ובעינן או כולו בתקן חכמים או כולו בקיום שטרות: מתקיף [לה] רבא ומי איבא מידי דאילו אומר חד כשר והשתא